

2022

**PRAKTIČNI PRIRUČNIK
ZA PRAVOSUDNI SISTEM I
PRISTUP PRAVDI**

Alternative Dispute Resolution Center
Mediation Center Mitrovica

NATIONAL
ENDOWMENT
FOR
DEMOCRACY

SUPPORTING FREEDOM AROUND THE WORLD

Praktični priručnik za pravosudni sistem i pristup pravdi

Autor:

Dr. sc. Isuf Jahmurataj

Urednik:

Zana Syla

Besnik Uka

Objavljeno u okviru projekta "*Olakšavanje pristupa pravdi na severu Kosova*" od strane:

Alternative Dispute Resolution Center
Mediation Center Mitrovica

Centra za alternativno rešavanje sporova (ADRC) je nevladina organizacija sa sedištem u Mitrovici, čiji je rad usmeren na pružanje platforme za međuetnički zajednički angažman i međusobno razumevanje, promicanje ljudskih prava, mira i razvoja zajednica u Mitrovici. ADRC se takođe specijalizovao u području medijacije te je podržao i podržava osnaživanje pravosudnog sistema, posebno u Mitrovici i šire.

Uz podršku:

Sadržaj ove publikacije odgovornost je autora i ne odražava niti na bilo koji način zastupa stavove National Endowment for Democracy ("NED") ili institucija pravosuđa navedenih u ovoj publikaciji. Nijedan deo ove publikacije ne može se reproducirati u bilo kojem obliku i/ili na bilo koji način bez dozvole izdavača.

Mitrovica, novembar 2022

SADRŽAJ

UVOD.....	1
1. OSNOVNA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE I PRAVOSUDNI SISTEM.....	3
2. OSNOVNI SUD I PRISTUP PRAVDI.....	4
2.1. Osnovni sud.....	4
2.2. Pristup Osnovnom sudu.....	6
2.3. Praktična šema pristupa Osnovnom sudu u pravnim i građanskim odnosima.....	7
3. APELACIONI SUD I PRISTUP PRAVDI.....	8
3.1. Apelacioni sud.....	8
3.2. Pristup Apelacionom sudu.....	8
4. VRHOVNI SUD I PRISTUP PRAVDI.....	10
4.1. Vrhovni sud.....	10
4.2. Pristup Vrhovnom sudu.....	10
5. TUŽILAČKI SISTEM I PRISTUP PRAVDI.....	11
5.1. Osnovno tužilaštvo.....	11
5.2. Pristup osnovnom tužilaštvu.....	12
5.3. Program praktične šeme Osnovnom tužilaštvu.....	13
5.4. Apelaciono tužilaštvo.....	14
5.5. Kancelarija glavnog državnog tužioca.....	14
5.6. Kancelarija za zaštitu i pomoć žrtvama.....	14
6. BRISELSKI SPORAZUM O PRAVOSUĐU.....	15
7. SISTEM ADVOKATURE I PRISTUP ADVOKATURI.....	16
8. INSTITUCIJA OMBUDSMANA I PRISTUP PRAVDI.....	17
9. BESPLATNA PRAVNA POMOĆ I PRISTUP PRAVDI.....	18
9.1. Agencija za besplatnu pravnu pomoć.....	18
9.2. Pristup besplatnoj pravnoj pomoći.....	18

10. MEDIJACIJA I PRISTUP PRAVDI	20
10.1. Postupak medijacije na Kosovu.....	20
10.2. Pristup postupku medijacije.....	21
11. BELEŽNIK I PRISTUP PRAVDI	22
12. IZVRŠITELJ I PRISTUP PRAVDI.....	24
13. SPISAK IZVORA INFORMACIJA.....	29

SKRAĆENICE

ABPP	Agencija za besplatnu pravnu pomoć
ADRC	Alternativni centar za rešavanje sporova
AKK	Advokatska komora Kosova
IO	Institucija Ombudsmena
KPI	Komora privatnih izvršitelja
KZPŽ	Kancelarija za zaštitu i pomoć žrtvama
MCM	Centar za medijaciju Mitrovica
MP	Ministarstvo pravde
NED	National Endowment for Democracy
PKS	Posrednička komora Kosova
SSK	Sudski savet Kosova
TSK	Tužilački savet Kosova

UVOD

Nakon rođenja, ljudsko biće zaslužuje prava koja ima za samu činjenicu da je čovek i država mora osigurati ta prava kroz pravni, ekonomski, obrazovni, društveni, politički sistem itd. Ta prava, koja su univerzalna i obuhvataju širok raspon prava usmerenih ka prepoznavanje vrednosti, dostojanstva, jednakosti i interesa ljudskog bića (uključujući međuljudske odnose i zajednički život u društvu) uređena su pravnim normama.

Unatoč činjenici da te pravne norme postoje, pojedinac se suočava sa situacijama u kojima druga osoba, entitet ili državno telo može narušiti, prekršiti ili uskratiti prava koja ima. U takvim situacijama i u svrhu zaštite prava od drugih, uključujući regulisanje ljudskih odnosa, pravni sistem pruža mogućnost pravne zaštite. To pojedincu omogućuje da zaštiti ona prava koja poseduje kao rezultat svog postojanja i koja je društvo uredilo kao odnos, u slučajevima kada su povređeni ili prekršeni, garantovanjem pristupa pravdi i pravosudnom sistemu. U Kosovo oni su regulisani i zajamčeni ustavom i drugim relevantnim zakonima.

Pravosudni sistem je širok pojam koji uključuje pravni i institucionalni okvir koji se odnosi na sudove, tužilaštvo i popravni sistem, kao i mehanizme kao što su advokatura, besplatna pravna pomoć, posredovanje itd.¹ S druge strane, **pravosudni sistem** uključuje pravni i institucionalni okvir koji se naziva prvom tačkom sudova.² S druge strane, **pristup pravdi** može se definisati kao mogućnost i sposobnost ljudi da "traže i postignu rešenja putem formalnih ili neformalnih institucija [npr. medijacije] pravosuđa u vezi sa brigama i pritužbama koje imaju u skladu sa standardima ljudskih prava."³ Tu spada zaštitni pravni okvir, pristup pravosudnim institucijama, garantovanje pravnog zastupanja, pravnu pomoć, pristup informacijama i svesti o pristupu pravdi, kao i saradnja i praćenje od strane civilnog društva.⁴ Pristup pravdi zavisi, između ostalog, od informacija koje ljudi imaju i od priznavanja njihovih prava i mehanizama koji služe za ostvarivanje i zaštitu tih prava na efektivan i pristupačan način.⁵

Ovaj priručnik ima za cilj doprineti u tom pogledu i pružiti čitaocu efikasne i praktične informacije i znanja o nizu prava koja pojedinac ima, pravosudnom sistemu u Kosovo i pristupu pravdi.

---

¹ Radna grupa za evropske integracije, *MATERIJAL ZA RASPRAVU O PRAVOSUDNOM SISTEMU NA KOSOVU* (tematski okrugli sto „Pravda, sloboda i sigurnost“) str. 2.

² *ibid* 2.

³ United States Institute of Peace, 'Conditionality: Access to Justice' (*USIP*) <[⁴ *ibid*.](https://www.usip.org/guiding-principles-stabilization-and-reconstruction-the-ēeb-version/rule-laē/access-justice#:~:text=Access%20to%20justice%20involves%20normative,resolving%20personal%20and%20political%20disputes.> pristupljeno 23. avgusta 2022.</p></div><div data-bbox=)

⁵ Charles P. Sabatino, 'Access to Justice: The People's Principle' (2019-20) 43(4) *ASA* 6, str. 6.

'Praktični priručnik o pravosudnom sistemu i pristupu pravdi' počinje sa tretiranjem nekih temeljnih prava i sloboda povezanim sa pravosudnim sistemom i pristupom pravdi, a zatim nastavlja sa tretiranjem **Osnovnog suda i pristupom toj instituciji**. Veća pažnja posvećena je merodavnom pravnom aktu, odnosno **tužbi** s kojom se može pristupiti Osnovnom sudu. Osim osnovnog prvostepenog nivoa, priručnik uključuje i podatke o **Apelacionom sudu**, s obzirom na činjenicu da je to sledeća institucija kojoj građani mogu pristupiti za podnošenje tužbe protiv odluka Osnovnog ili prvostepenog suda. U Kosovo, **Vrhovni sud** je najviši sud u pravosudnom sistemu i kao takav zauzima vrlo važan deo priručnika. Na kraju ovih delova, građanin će imati saznanja o pristupu prvostepenom i najvišem stepenu suda.

U priručniku se raspravlja i o **Sistemu tužilaštva Kosovo** i pristupu njemu, odnosno pravnom aktu kojim pojedinac komunicira s njim prilikom podnošenja kršenja, odnosno kazneno delo kojim je oštećen.

Drugi važan deo je **IO** kao ustavni mehanizam za zaštitu ljudskih prava i **Besplatna pravna pomoć**, koja se pruža onima koji nemaju dovoljno finansijskih sredstava, ako je takva pomoć potrebna kako bi se osigurao efikasan pristup pravdi.

Deo priručnika posvećen je i slobodnim profesijama, tačnije sistemu **advokature, medijaciji, privatnim izvršiteljima i javnom beležniku**. S obzirom na to da slobodne profesije koriste javna odobrenja u području pravosuđa, one omogućuju pristup pravdi.

Priručnik je sastavljen i objavljen u okviru projekta '**Olakšavanje pristupa pravdi na severu Kosova**' koji sprovodi ADRC (MCM)⁶ uz podršku NED-a. Cilj projekta je olakšati pristup pravdi nevećinskih zajednica i uspešnju pravosudnu integraciju na Kosovu. Poseban cilj priručnika je podizanje i unapređenje svesti i znanja građana o pravosudnom sistemu i doprinos pristupu pravdi. Što je viša društvena svest o tim aspektima, to je veća potražnja za pravdom i ostvarivanje pristupa pravdi.

Priručnik se zasniva na relevantnom zakonodavstvu koje je na snazi, a sastavili su ga terenski stručnjaci uz pomoć predstavnika projekata u najrazumljivijem, sažetom i najjednostavnijem obliku. Kao takav, cilj mu je opremiti čitaoca i širu javnost relevantnim i praktičnim informacijama i znanjem i teži služiti kao jedna od prvih, brzih i praktičnih referentnih tačaka kada je u pitanju razumevanje pravosudnog sistema u zemlji i pristup pravdi.

---

⁶ ADRC – MCM.

1. OSNOVNA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE I PRAVOSUDNI SISTEM

Vršenje javnih ovlašćenja u Kosovo sprovodi se putem njenih zakonodavnih, izvršnih i pravosudnih institucija i temelji se na načelima jednakosti pred zakonom svih pojedinaca i potpunog poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda. Kosovo je demokratska utemeljena na načelu podele vlasti i kontrole i ravnoteže između njih, kako je definisano Ustavom. Kada je reč o podjeli vlasti, Skupština Kosovo izvršava zakonodavna ovlašćenja. Predsednik Kosovo predstavlja jedinstvo naroda. Vlada Kosovo odgovorna je za sprovođenje državnih zakona i politika i podleže parlamentarnoj kontroli. Što se tiče sudske vlasti, ona je jedinstvena, nezavisna i obavlja je sudovi.

Najviši pravni akt, **Ustav** zemlje, jamči svima, bez diskriminacije, **pravo na jednaku pravnu zaštitu**. Svakome je zajamčeno **pravo na slobodu i sigurnost** i niko ne može biti lišen slobode osim u slučajevima propisanim zakonom i odlukom nadležnog suda. Ustavom se utvrđuje **pravo na pošteno i nepristrano suđenje**, kroz koje svako ima pravo na jednaku zaštitu u postupku pred sudovima, drugim državnim telima i nositeljima javne vlasti. Tako, prema Ustavu, svako ima pravo na **pravično i nepristrano javno saslušanje** o utvrđivanju svojih prava i obaveza ili o svim kaznenim prijavama u razumnom roku od strane nezavisnog i nepristranog suda osnovanog zakonom. U kontekstu prava, svako ima **pravo koristiti pravna sredstva** protiv sudskih i upravnih odluka kojima se krše njegova prava ili interesi na način propisan zakonom. Kada govorimo o pravima, u kontekstu Ustava jamči se **i pravo na imovinu**, gde je korišćenje imovine regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom, i nikome se ne sme samovoljno oduzeti imovina. Ova i druga temeljna prava i slobode predviđene Ustavom Kosovo, koja se zbog ograničenog prostora ne mogu šire razraditi, primenjuju se i na pravna lica, u meri u kojoj su primenjiva.

Na kraju, važno je napomenuti da **Poglavlje III**. Ustava (Prava zajednica i njihovih članove) predviđa i jamči niz posebnih prava, uz temeljna prava i slobode, od kojih su neka gore navedena, za nevećinske zajednice i njihove članove.

Kosovo je u odnosu na univerzalne vrednosti ljudskih prava u svoj Ustav ugradilo skup međunarodnih instrumenata za ljudska prava i temeljne slobode koji su direktno primenjivi u zemlji. Međunarodni instrumenti ljudskih prava i temeljnih sloboda koji se primenjuju na Kosovu su:

- Opšta deklaracija o ljudskim pravima;
- Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda i njeni protokoli;
- Međunarodna konvencija o građanskim i političkim pravima i njegovi protokoli;
- Okvirna konvencija Saveta Evrope o zaštiti nacionalnih manjina;
- Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije;
- Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena;

Konvencija Ujedinjenih nacija o pravima deteta;

Konvencija protiv mučenja i drugog okrutnog, neljudskog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja;

Konvencija Saveta Evrope u sprečavanju borbe protiv nasilja nad ženama i porodičnog nasilja.

2. OSNOVNI SUD I PRISTUP PRAVDI

2.1. Osnovni sud

Često se događa da ljudski odnosi izazivaju protivrečnosti ili sporove koji mogu imati veze sa imovinom, porodicom, nasledstvom, komercijalnim aspektima, aspektima ugovaranja itd. U tim nesporazumima ili sporovima, stranke svaki put tvrde da su one te koje imaju pravo i čija su subjektivna prava narušena, uskraćena ili povređena. U ovom slučaju, pravosudni sistem je taj koji omogućuje rešavanje bilo kojeg spora i određuje koja strana ima pravo na ono što tvrdi i želi, te stoga donosi odluke koje imaju obavezujući karakter za stranke. Kako bi se to učinilo i kako bi se zaštitila prava na Kosovu, postoji pravosudni sistem koji je prvobitno predviđen Ustavom i ima organizaciju, delovanje i nadležnost uređenu odgovarajućim zakonodavstvom koje je na snazi.

Pravosudni sistem u Kosovo čine Osnovni sudovi, Apelacioni sud i Vrhovni sud.⁷

Osnovni sudovi su prvostepeni sudovi i na taj način odlučuju na prvom stepenu. Na području Kosovo postoji sedam (7) Osnovnih sudova sa sledećim ograncima:

- ⇒ **Osnovni sud u Prištini**, koji deluje za područje Opštine Priština i ima ogranke u Lipljanu, Podujevu, Glogovcu i Gračanici;
- ⇒ **Osnovni sud u Mitrovici**, koji deluje za područje Opštine Južna Mitrovica i Severna Mitrovica i ima svoje ogranke u Leposaviću, Zubinom Potoku, Skenderaju i Vučitrnu;
- ⇒ **Osnovni sud u Uroševcu**, koji deluje za područje Opštine Uroševac i ima ogranke u Kačaniku i Štrpcu;
- ⇒ **Osnovni sud u Đakovici**, koji deluje za područje Opštine Đakovica i ima podružnice u Mališevu i Orahovcu;
- ⇒ **Osnovni sud u Gnjilanu**, koji deluje za područje Opštine Gnjilane i ima ogranke u Kamenici, Novobrde i Vitini;
- ⇒ **Osnovni sud u Peći**, koji deluje za područje Opštine Peći i ima ogranke u Dečanima, koja obuhvaća i Junik, Istok i Klinu;

⁷ Ovaj priručnik će se baviti samo redovnim sudovima, ali ne i Ustavnim sudom, koji nije deo redovnog pravosudnog sistema, odnosno redovnog suda, zbog činjenice da ovaj sud u svom delokrugu ima ocenu ustavnosti.

- ⇒ **Osnovni sud u Prizrenu**, koji deluje za područje Opštine Prizren i ima svoje ogranke u Dragašu i Suvoj reci.

Ovlašćenja i unutrašnja organizacija Osnovnog suda dele se na odeljenja koji u njemu deluju, kako bi se predmeti podelili prema njihovoj nadležnosti i prirodi, i to:

- ⇒ **Odeljenje za teška kaznena dela**, koji deluje u sedištu svakog Osnovnog suda, odlučuje o kaznenim delima za koja je propisana kazna veća od deset (10) godina, kao i kaznena dela koja se smatraju teškim kaznenim delima iz Kaznenog zakonika ili Zakona o kaznenom postupku. Ovo odeljenje se aktivira od trenutka kada Osnovno tužilaštvo podnese *optužnice*.
- ⇒ **Opšte odeljenje**, koje deluje u sedištu i ogranku svakog Osnovnog suda, u prvom stepenu odlučuje o svim predmetima, od sporova u građanskopravnim odnosima do kaznenih dela. U smislu građanskih predmeta, ovo odeljenje se aktivira kada stranke podnesu tužbu. Što se tiče kaznenih dela, odeljenje se aktivira kada Osnovno tužilaštvo pošalje *optužnicu* koju je ono podiglo.
- ⇒ **Odeljenje za maloletnike**, delujući u okviru svakog osnovnog suda, aktivira se kada Osnovno tužilaštvo podnese *optužnice* koje je ono podiglo.

U okviru Osnovnog suda u Prištini postoji i **Posebno odeljenje** za predmete koje istražuje i dostavlja Specijalno tužilaštvo nadležno za celo područje Kosovo. Ovo odeljenje aktivira se u trenutku kada Specijalno tužilaštvo pošalje *optužnice* koje je podigao ovaj tužitelj i zatraži da se one reše i stave u ovo odeljenje. Odeljenje za **administrativna pitanja** deluje u Osnovnom sudu u Prištini i nadležno je za celo područje Kosovo. Ovo odeljenje sudi i odlučuje o upravnim sporovima po tužbama protiv pravomoćnih upravnih akata i o drugim pitanjima definisanim zakonom.

Unutar pravosudnog sistema postoji i **Komercijalni sud**, čija je organizacija i funkcioniranje uređeno relevantnim zakonom. U okviru svojih ovlašćenja i odgovornosti ovaj je sud nadležan za rešavanje svih **trgovačkih sporova** i **administrativnih sporova**. Nadležan je za celo područje Kosovo, a sedište mu je u Prištini.

Prema **predmetu**, Osnovni sud je nadležan za rešavanje i odlučivanje o svim predmetima u prvom stepenu. Ovaj sud nadležan je i za pružanje međunarodne pravne pomoći i odlučivanje o prihvatljivosti odluka stranih sudova. Osim toga, sud omogućuje čuvanje dokaza osuđenih osoba i izdavanje potvrde o kriminalnoj istoriji i na osnovu zahteva građanin može, u svakom trenutku, dobiti tu potvrdu i online.

U svrhu informisanja o opsegu pravosudnog sistema i komunikacije sa Osnovnim sudovima, građani u bilo kojem trenutku mogu pristupiti službenoj stranici SSK-a,⁸ www.gjyqesori-rks.org

2.2. Pristup Osnovnom sudu

Pravosudni sistem Kosovo nadležan je za jednako postupanje prema svim građanima, bez diskriminacije bilo kojeg građanina. Svaki građanin Kosova može se obratiti Osnovnom sudu kako bi predstavio svoje tvrdnje ako je bilo koje od njegovih prava povređeno i kako bi prihvatio gore navedene usluge. Svako fizičko ili pravno lice ima pravo dobiti pravosudne usluge i pravo na pravično suđenje u razumnom roku za slučaj pred sudom. Osnovni sud može se obratiti bilo kojem građaninu, bilo u fizičkom obliku ili poštom, koristeći tačnu adresu kako bi sud znao gde uputiti odgovor.

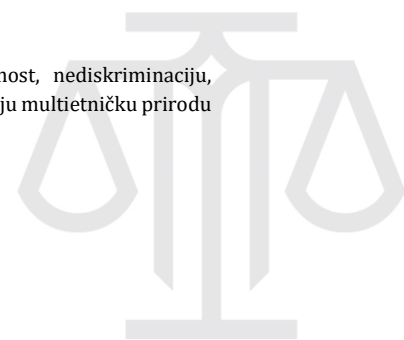
U Osnovnom sudu zaštitu ili ostvarivanje prava koje se odnosi na građansko-pravne odnose, Osnovnim sudu se možemo obratiti za:

- ⇒ **imovinska prava:** kao što su: zaštita vlasništva, imovinska prava, susedna prava, zaštita posedovanja, zaloga, hipoteke i bilo koji spor koji se odnosi na pravno-imovinske odnose;
- ⇒ **obvezujući odnosi,** odnosno osporavanja ili sporovi koji se odnose na: ugovore, štetu, neosnovano bogaćenje, proširenje vanjskih poslova bez naloga, jednostrano izražavanje volje, odnosno javno obećanje naknade;
- ⇒ **porodične odnose,** odnosno sporove koji se odnose na: zaruke, brak, prekid braka, odnose između roditelja i dece, usvajanje, negu, zaštitu dece bez roditeljskog staranja, imovinske odnose u porodici i posebne sudske postupke koji se odnose na sporove u vezi sa porodičnim pravima;
- ⇒ **nasledni odnosi,** odnosno osporavanja ili sporovi koji se odnose na: nasledstvo po zakonu, transakcije između živih (*inter vivos*), nasledstvo po volji, verovnici nekretnine;
- ⇒ **radni odnosi,** koji uključuju: platu, prekid radnog odnosa, prekid ugovora i sl. Nesuglasice ili nesporazumi iz radnih odnosa uglavnom se rešavaju prioritnije i brže od drugih subjekata.

Za zaštitu ili ostvarivanje prava koje se odnosi na građansko-pravne odnose, Osnovnim sudu se možemo obratiti za: bilo fizički ili poštom. *Tužba*, pravni akt kojim se pokreće predmet pred Osnovnim sudom i putem kojeg se može tražiti sudska zaštita, mora sadržavati tužbeni zahtev s obzirom na glavni predmet i zahteve, činjenice na kojima tužilac zasniva tužbeni zahtev, dokaze s kojima se te činjenice dokazuju, vrednost spora i pravnu osnovu. Osnovni sud nema ograničenje ko bi trebao

---

⁸ SSK je nezavisna institucija koja upravlja sudovima na Kosovu i mora osigurati njihovu nezavisnost, nediskriminaciju, proporcionalnost, profesionalnost i nepristranost. Između ostalog, dužnost mu je osigurati da sudovi odražavaju multietničku prirodu Kosova i preduzeti potrebne mere za povećanje broja sudija iz nevećinskih zajednica na Kosovu.

pripremiti tužbu – može je napisati stranka koja ima zahtev/spor ili spor s drugom strankom, ili advokat koji je profesionalac u tom području.

2.3. Praktična šema pristupa Osnovnom sudu u pravnim i građanskim odnosima

Nesporazum ili spor u području:

- ⇒ Imovine
- ⇒ Ugovora
- ⇒ Porodice
- ⇒ Nasleđa

Savetovanje sa advokatom u vezi:

1. Nesporazuma i mogućnosti postupanja pred Osnovnim sudom
2. Izrade *tužbe*
3. Zastupanja na sudu

Izrada tužbe od strane:

- ⇒ Advokata
- ⇒ Stranke

Podnošenje tužbe Osnovnom sudu, putem:

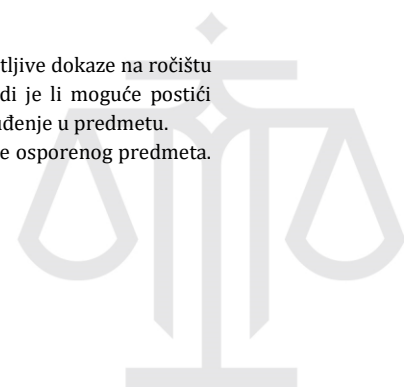
- ⇒ Fizičke dostava Osnovnom sudu
- ⇒ Pošte

Sudski postupak u Osnovnom sudu sastoji se od dve sudske rasprave:

1. Pripremna sednica⁹
2. Glavna rasprava¹⁰

⁹ Pripremno ročište omogućuje sudiji da metodički proceni jesu li stranke spremne izneti relevantne i prihvatljive dokaze na ročištu za glavno razmatranje predmeta. Također, pripremno ročište osmišljeno je kao prilika za sudiju da utvrdi je li moguće postići alternativno rešenje spora, bilo putem sudskog sporazuma ili putem postupka medijacije, čime se izbegava suđenje u predmetu.

¹⁰ Na sednici glavne rasprave navodi se opis predmeta i pitanja koja se smatraju relevantnima za utvrđivanje osporenog predmeta. Ova sednica služi i za iznošenje dokaza i osoba koje će biti pozvane na glavnu raspravu.

Rešavanje nesporazuma ili spora i ostvarivanje/zaštita prava na području:

- ⇒ Imovine
- ⇒ Ugovora
- ⇒ Porodice
- ⇒ Nasleđa

3. APELACIONI SUD I PRISTUP PRAVDI

3.1. Apelacioni sud

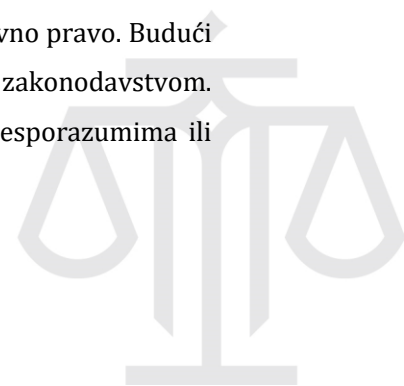
Apelacioni sud deluje kao drugostepeni sud u pravosudnom sistemu Kosovo. Ima nadležnost nad celom teritoriji i sedište u Prištini.

Na osnovu relevantnog zakonodavstva koje je na snazi, Apelacioni sud ima ovlašćenja da preispita sve žalbe podnesene protiv odluka Osnovnih sudova na celom području Kosovo. Apelacioni sud ima unutarnju organizaciju podeljenu na sledeća odeljenja:

- ⇒ Opšte odeljenje;
- ⇒ Odeljenje za teška kaznena dela;
- ⇒ Specijalno odeljenje za pitanja nadležnosti Specijalnog tužilaštva Kosovo;
- ⇒ Odeljenje za administrativne poslove;
- ⇒ Odeljenje za maloletnike.

3.2. Pristup Apelacionom sudu

Svaki građanin ima jednak pristup sudu unutar kosovskog pravosudnog sistema. Na taj način, svaka osoba ima pravo obratiti se sudu kako bi zatražila zaštitu i izvršenje svojih zakonskih prava, i pribegla pravnim lekovima protiv sudske ili administrativne odluke kojom se krši njeno pravo ili interesi na način propisan zakonom. **Pravo na žalbu** protiv sudskih odluka je, pre svega, ustavno pravo. Budući da je ustavno pravo, pravo na žalbu je zatim posebno regulisano relevantnim zakonodavstvom. Relevantno uređenje žalbi donosi se u svakom području prava, gde je čak i u nesporazumima ili

sporovima iz građansko-pravnih odnosa to definisano u relevantnom zakonodavstvu o spornom postupku.

Protiv *presude* Osnovnog suda, odnosno prvog stepena, stranke mogu podneti *žalbu* u roku od petnaest (15) dana od dana dostave kopije *presude* stranci pred Apelacionim sudom. Kada stranka podnese *žalbu*, ta žalba podnesena Apelacionom sudu sprečava da *suđenje* Osnovnom sudu postane punomoćno u pogledu dela koji je predmet *žalbe* i stoga ne može proizvesti pravne efekte za stranke. Dakle, za *žalbu* podnesenu protiv *presude* Osnovnog suda, odnosno prvog stepena, Apelacioni sud presuđuje kao drugostepeni sud. Da bi žalba bila potpuna, mora sadržavati sledeće elemente:

- ⇒ naznaku *presude* protiv koje se podnosi *žalba*, dakle specifična *presuda*;
- ⇒ izjavu da se *presuda* osporava u celini ili samo u delimično;
- ⇒ razloge za *žalbu* zajedno sa obrazloženjem;
- ⇒ potpis podnosioca *žalbe*.

Relevantno zakonodavstvo koje je na snazi jasno je i precizno utvrdilo da se *presuda* Osnovnog suda, odnosno *presuda* prvostepenog suda, može izvršiti:

1. zbog povrede odredaba spornog postupka, odnosno ako je stranka utvrdila da je Osnovni sud tokom trajanja sudskog postupka prekršio odgovarajuće osporene odredbe;
2. zbog pogrešnog iskazivanja ili nepotpunosti činjeničnih informacija, odnosno kada Osnovni sud nije imao tačne podatke za utvrđivanje činjeničnih podataka, a to je rezultiralo pogrešnom odlukom ili *suđenjem*, a time su povređena prava stranke;
3. zbog nezakonite primene materijalnog prava – to je povreda koja direktno odražava povredu i uskraćivanje prava stranaka.

Apelacioni sud, u svojstvu drugostepenog suda, u okviru svojih zakonskih ovlašćenja, može:

- ⇒ odbaciti *žalbu* kao zastarelu, nepotpunu ili neprihvatljivu;
- ⇒ odbiti *presudu* i odbaciti *tužbu*;
- ⇒ odbiti *presudu* i predmet vratiti prvostepenom sudu;
- ⇒ odbiti *tužbu* kao neosnovanu i potvrditi *presudu*;
- ⇒ promeniti prvostepenu *presudu*.

Budući da je reč o drugostepenom sudu, Apelacioni sud ima ovlašćenja poduzimati odgovarajuće radnje kako bi se otklonila eventualna povreda od strane Osnovnog suda. Stoga su postupci Apelacionog suda u funkciji pristupa *tužbi* i pravdi kao mehanizmima koji omogućuju zaštitu i ostvarivanje prava, a koji su preduslov vladavine prava.

4. VRHOVNI SUD I PRISTUP PRAVDI

4.1. Vrhovni sud

Vrhovni sud je najviši sudski organ u Kosovo. Dakle, u pogledu hijerarhije unutar pravosudnog sistema, Vrhovni sud je najviši mehanizam. Nadležan je za celo područje Kosovo i njegovo sedište je u Prištini. Vrhovni sud je utvrdio i nadležnost i delokrug, i odlučuje o sedećem:

- ⇒ sprovođenje vanrednih pravnih lekova protiv punomoćnih odluka sudova Kosova;
- ⇒ preispitivanje odluka Apelacionog suda, odnosno drugostepenih odluka u spornim predmetima;
- ⇒ odlučivanje u trećem stepenom o pritužbama ako su one dopuštene zakonom;
- ⇒ utvrđivanje načelnih stavova, izdavanje pravnih mišljenja i smernica za jedinstvenu primenu zakona od strane sudova na području Kosova;
- ⇒ odlučivanje o temama Kosovske agencije za imovinu, kako je predviđeno zakonom;
- ⇒ u svojoj Specijalnoj komori, predmete Kosovske agencije za privatizaciju ili Kosovske agencije za poverenje, kako je predviđeno zakonom.

Budući da je hijerarhijski najviša instanca u pravosudnom sistemu, Vrhovni sud u okviru svojih ovlašćenja u određenom obliku ima nadležnost za postupanje sa vanrednim pravnim lekovima za koje moraju biti ispunjeni određeni pravni uslovi. To je mehanizam koji omogućuje otklanjanje eventualnih povreda u okviru pravosudnog sistema, bilo na nivou prvog (osnovnog) ili drugog (žalbenog) stepena. U okviru Vrhovnog suda deluju ova odeljenja:

- ⇒ Kazneno odeljenje;
- ⇒ Građansko odeljenje;
- ⇒ Administrativno odeljenje;
- ⇒ Sudska praksa.

4.2. Pristup Vrhovnom sudu

Vrhovnom sud može bez razlike pristupiti bilo koji građanin Kosova i zatražiti pravnu zaštitu za sve one sporove za koje su nadležni sudovi doneli odluku, a za koje prema relevantnom zakonodavstvu koje stupa na snagu Vrhovni sud Kosova može tražiti pravnu zaštitu kao sud trećeg stepena. Vrhovnom sudu možemo pristupiti mehanizmima, i to sledećim vanrednim pravnim lekovima, koji se primenjuju na sve sporove iz svih područja prava:

- ⇒ Pregled;
- ⇒ Ponavljanje postupka;

- ⇒ Zahtev za zaštitu zakonitosti.

5. TUŽILAČKI SISTEM I PRISTUP PRAVDI

5.1. Osnovno tužilaštvo

Državni tužilac mehanizam, odnosno nezavisna institucija koja ima ovlašćenja i odgovornost da goni krivično delo, što se smatra protivpravnim delom i sankcioniše se relevantnim zakonodavstvom koje stupa na snagu, odnosno Krivičnim zakonom Kosovo. Državno tužilaštvo je nepristrasna institucija i deluje na osnovu relevantnog pravnog okvira. Ona treba odražavati multietnički sastav Kosovo i poštovati načela rodne ravnopravnosti. Državni tužilac organizovano je u funkcionalnom smislu na sledeći način:

- ⇒ **Osnovno tužilaštvo** koje čine Opšte odeljenje, Odeljenje za maloletnike i Odeljenje za teška krivična dela;
- ⇒ **Apelaciono tužilaštvo** u sastavu Opšteg odeljenja i Odeljenja za teška krivična dela;
- ⇒ **Specijalno tužilaštvo**;
- ⇒ **Kancelarija glavnog državnog tužioca.**

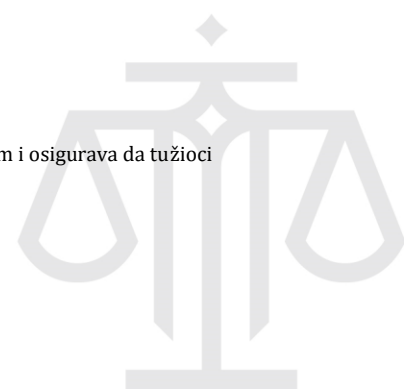
Osnovno tužilaštvo je nadležno za sve prvostepene predmete. U pogledu teritorijalne nadležnosti, ono pokriva:

- ⇒ **Osnovno tužilaštvo u Prištini**, za celo područje Osnovnog suda u Prištini;
- ⇒ **Osnovno tužilaštvo u Mitrovici**, za celo područje Osnovnog suda u Mitrovici;
- ⇒ **Osnovno tužilaštvo u Uroševcu**, za celo područje Osnovnog suda u Uroševcu;
- ⇒ **Osnovno tužilaštvo u Đakovici**, za celo područje Osnovnog suda u Đakovici;
- ⇒ **Osnovno tužilaštvo u Gnjilanu**, za celo područje Osnovnog suda u Gnjilanu;
- ⇒ **Osnovno tužilaštvo u Peći**, za celo područje Osnovnog suda u Peći;
- ⇒ **Osnovno tužilaštvo u Prizrenu**, za celo područje Osnovnog suda u Prizrenu.

Više informacija o radu i uslugama tužilaštva, kao i o komunikaciji sa Osnovnim tužilaštvom nalazi se na službenim stranicama Tužilačkog saveta Kosova.¹¹ www.prokuroria-rks.org

---

¹¹ TSK je nezavisna institucija koja čini upravu nezavisnim, profesionalnim i nepristranim tužilačkim sistemom i osigurava da tužioci odražavaju multietničku prirodu Kosovo.

5.2. Pristup osnovnom tužilaštvu

U cilju zaštite temeljnih prava i sloboda koje su definisane relevantnim važećim zakonodavstvom, predviđen je niz sankcija za one koji cenzurišu, nanose štetu, proneveru ili uskraćuju ta prava i slobode koje su zaštićene Kaznenim zakonom Kosovo. Kada su ta prava cenzurisana, oštećena, proneverena ili uskraćena, to se mora otkriti policiji i Osnovnom tužilaštvu kao mehanizmima koji su nadležni za borbu protiv kriminala.

Pravni akt kojim se Osnovnom tužilaštvu prepoznaje da je povređeno pravo zaštićeno i sankcionisano Kaznenim zakonom je *krivična prijava*. Kroz *kaznenu* prijavu svaka osoba ima pravo prijaviti kazneno delo koje se nakon toga procesuiru od strane Osnovnog tužilaštva i u određenim slučajevima postoji obaveza naplate. Radi zaštite reda i prava zaštićenih Kaznenim zakonom, uključena je i **Policija Kosovo**. Taj je mehanizam u službi tužilaštva u smislu suzbijanja kriminala i negativnih pojava. Dakle, kada građanin posumnja u kazneno delo kojim je povređeno pravo ili dobro koje je zaštićeno i sankcionisano Kaznenim zakonom, može ga izneti i obavestiti policiju. U tim slučajevima, na osnovu prikupljenih podataka i dokaza, policija sastavlja *kaznenu prijavu* podnesenu tužilaštvu, zajedno sa predmetima, skicama, fotografijama, primljenim prijavama, evidencijom o sprovedenim merama i radnjama, službenim beleškama, primljenim izjavama i drugim materijalima koji mogu doprineti efikasnom sprovođenju kaznenog postupka.

U svrhu prijave kaznenog dela kojim su povređena prava zaštićena i sankcionisana Kaznenim zakonom, državljanin ima mogućnost sam ili preko svog advokata sastaviti i podneti *kaznenu prijavu*.

Kada policija, građanin ili bilo koja druga vladina agencija podnese kaznenu prijavu zbog osnovane sumnje na kazneno delo tužilaštvo može započeti fazu istrage kaznenog postupka. Državni tužilac može pokrenuti istragu na osnovu policijskog izveštaja ili drugih izvora, ako postoji osnovana sumnja da se kazneno delo događa ili će se verovatno dogoditi u bliskoj budućnosti, a koje se tretira po službenoj dužnosti. Svrha istrage je prikupljanje dokaza i podataka potrebnih za odlučivanje da li postoji sumnja na kazneno delo i treba li podići *optužnicu* ili okončati postupak.

Istraga se pokreće *odlukom* državnog tužioca. U *odluci* se navodi osoba protiv koje će se sprovesti istraga, vreme pokretanja istrage, opis dela, u kojem se navode elementi dela, pravna oznaka dela, okolnosti i činjenice koje opravdavaju osnovanu sumnju u činjenje dela, jesu li odobrene mere tajnog i tehničkog nadzora ili istrage kao i dokazi s podacima prikupljenim do tog trenutka.

5.3. Program praktične šeme Osnovnom tužilaštvu

Sumnja na kazneno delo

Za kazneno delo građanin može obavestiti:

- ⇒ Policiju
- ⇒ Tužilaštvo

Za kazneno delo građanin može podneti *kaznenu prijavu*:

- ⇒ Policiju
- ⇒ Tužilaštvo

Kada policija ili tužilaštvo primi *kaznenu prijavu*:

1. Tužilaštvo započinje istrage donošenjem *odluke*
2. Time ovlašćuje policiju za sprovođenje istraga

Ako postoje dokazi da postoji kazneno delo, tužilaštvo može izdati:

- ⇒ *Optužnicu* koju podnosi Osnovnom sudu
- ⇒ Ako nema dokaza da postoji kazneno delo, tužilaštvo će odbaciti *kaznenu prijavu* i zatvoriti slučaj

Osnovni sud po prihvatanju *optužnice* održaće:

1. Saslušanje za potvrđivanje *optužnice*
2. Na ovom saslušanju, sud može odbaciti ili potvrditi *optužnicu*

Ako se na tom saslušanju potvrdi *optužnica*, Osnovni sud će:

1. Održati prvo saslušanje *optužnice*
2. Sudsko razmatranje
3. Doneti *odluku*

5.4. Apelaciono tužilaštvo

Apelaciono tužilaštvo je mehanizam unutar tužilaštva koje ima nadležnost i opseg za podnošenje pritužbi na presude kada donesu *presude* koje, prema tužilaštvu, nisu u skladu sa relevantnim zakonodavstvom koje je stupilo na snagu i sadrži iste povrede i pravne nedostatke. Apelaciono tužilaštvo pruža pravnu zaštitu Apelacionom sudu. Iz svoje nadležnosti, Apelaciono tužilaštvo je druga instanca u sistemu tužilaštva. Ima jurisdikciju na celoj teritoriji Kosovo i sedište u Prištini.

5.5. Kancelarija glavnog državnog tužioca

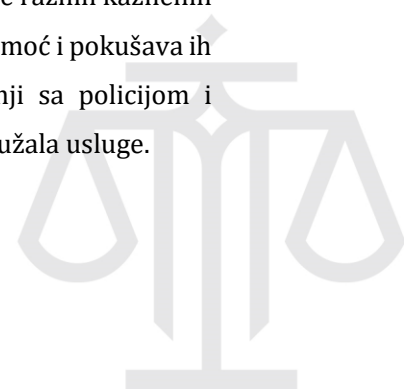
Kancelariju glavnog državnog tužioca tužioca vodi glavni državni tužilac i nadležan je na celoj teritoriji Kosovo. Kancelarija glavnog državnog tužioca ima ovlašćenja postupati i procesuirati predmete trećeg stepena pred Vrhovnim sudom, kao i sve predmete koji uključuju vanredne pravne lekove, tako da ima funkciju nadzora na najvišem nivou hijerarhije. Ova Kancelarija može preuzeti svaki predmet u svakom tužilaštvu Kosovo kako je utvrđeno zakonom.

Glavni državni tužilac je na čelu Državnog tužilaštva i u celosti je odgovoran za upravljanje Tužilaštvom, i nadzor svih tužioca. Glavni državni tužilac donosi pravila, upute i odluke o unutrašnjem uređenju Državnog tužilaštva.

5.6. Kancelarija za zaštitu i pomoć žrtvama

U okviru sistema Državnog tužilaštva funkcioniše i **KZPŽ** koji pomaže žrtvama porodičnog nasilja, trgovine ljudima, zlostavljanja, zlostavljanja dece kao i drugim žrtvama kaznenog dela, i zastupa ih u policiji, tužilaštvu i sudu. Kancelarija je nezavisna i deluje preko svojeg sedišta u Prištini, ali takođe ima sedam (7) regionalnih kancelarija smeštenih u Osnovnom tužilaštvu. Njeni zvaničnici rade u određenim slučajevima dvadeset i četiri (24) sata dnevno i sedam (7) dana u nedelji širom zemlje. Pozivaju se da pružaju podršku i pomoć žrtvama kaznenih dela kako bi pristupili pravosudnim telima, kako bi obavestiti oštećenika o njegovim pravima, i o zastupanju interesa žrtve u postupku u tužilaštvu i sudu. Prema potrebi, službenici ove kancelarije takođe upućuju žrtve kaznenih dela drugim pružaocima usluga, deluju u njihovo ime kada je to potrebno i primereno kako bi se zaustavilo kršenje prava i zahtevaju radnje kako bi se zajamčila njihova zaštita.

KZPŽ ima javni i besplatni telefonski broj; to je poverljiv mehanizam za prijavljivanje raznih kaznenih dela zlostavljanja i upućuje, savetuje, obaveštava one kojima su potrebna njihova pomoć i pokušava ih povezati sa relevantnim službama. Dežurna linija deluje brzo u bliskoj saradnji sa policijom i službenicima za zaštitu žrtava kao i drugim akterima kako bi u svakom trenutku pružala usluge.

Javni kontakt broj je sledeći: **0800 11112** Ovaj broj je potpuno besplatan i otvoren non-stop. Pozivi i ono što je prijavljeno na liniji za pomoć su anonimni.

Više informacija o pristupu Kancelariji za zaštitu i pomoć žrtvama, kao o tužilaštvu generalno možete pronaći na www.prokuroria-rks.org

6. BRISELSKI SPORAZUM O PRAVOSUĐU

U okviru Briselskog dijaloga 2013. godine, Kosovo i Srbija su potpisale Sporazum o normalizaciji odnosa, poznat kao "Briselski sporazum".¹² Ovaj sporazum je, između ostalog, predviđao integraciju pravosudnih organa u regionu Mitrovice, njihovo delovanje u okviru Kosova i primenu kosovskih zakona na/sa ovih. Ovu tačku u vezi sa pravosudnim sistemom pratio je naknadni sporazum potpisan između dotičnih strana 2015. godine za sprovođenje integracije pravosuđa, koji je konkretno definisao osnovu za **jedinstveni** Osnovni sud za region Mitrovice koji će voditi sudija iz kosovski Srbin.¹³ Sud bi bio (imao) nadležan za ceo region Mitrovice i nalazio bi se na dve (2) lokacije, u opštinama Južna Mitrovica i Severna Mitrovica.¹⁴ Takođe bi postojale četiri (4) postojeće filijale, jedna (1) u Vučitrnu, jedna (1) u Srbici, jedna (1) u Zubinom Potoku i jedna (1) u Leposaviću.¹⁵ Što se tiče tužilaštva, Briselski sporazum o pravosuđu je takođe sadržao odredbe o Kancelariji Osnovnog tužilaštva Mitrovice, sa teritorijalnom nadležnošću za region Mitrovice.¹⁶ Ovo tužilaštvo, prema sporazumu, u početku lokacirano u prostor multietničkom području (bosansko naselje) koji će voditi tužilac iz kosovski Albanac.¹⁷

Iako je bilo predviđeno da integracija i implementacija unitarnog sistema pravosuđa bude funkcionalna do septembra 2015. godine, predmetni sporazum je počeo da se primenjuje tek krajem 2017. godine, kada su u regionu Mitrovice počele da funkcionišu integrisane pravosudne institucije. i rade kao viš.¹⁸ Prema Briselskom sporazumu o integraciji pravosuđa, sada imamo i Apelaciono odeljenje u severnoj Mitrovici.

---

¹² Centar za alternativno rešavanje sporova ("ADRC"), *Pravda u regionu Mitrovice: Istraživanje percepcije javnosti* (mart 2020.) s 2.

¹³ *ibid.*

¹⁴ *ibid.*

¹⁵ *ibid.*

¹⁶ *ibid.*

¹⁷ *ibid.*

¹⁸ *ibid.*, s 2 – 3.

7. SISTEM ADVOKATURE I PRISTUP ADVOKATURI

Advokatura je ustavna kategorija definisana kao samostalna profesija. Posebno je uređena zakonom kojim se definiše da se radi o slobodnoj i nezavisnoj profesiji koja se bavi pružanjem usluga i pravnom pomoći fizičkim i pravnim osobama radi zaštite njihovih sloboda, prava i interesa u skladu sa pravnim poretkom Kosova. Advokatura pruža pravne usluge i pomoć koja se sastoji od:

- ⇒ zastupanje i zaštita fizičkih i pravnih lica, poslovnih društava i drugih pravnih osoba pred sudovima i drugim državnim telima;
- ⇒ zastupanja fizičkih i pravnih lica u njihovim pravnim poslovima, u mirnom rešavanju sporova i spornih odnosa;
- ⇒ pružanja pravnih saveta i mišljenja;
- ⇒ izrade tužbi, zahteva, predloga, žalbi, pravnih lekova i drugih podnesaka;
- ⇒ izrade ugovora, sporazuma, oporuka, izjava, opštih i posebnih akata i drugih dokumenata;
- ⇒ obavljanje drugih pravnih poslova u ime i za račun fizičkih i pravnih lica, domaćih i stranih, na osnovu kojih se ostvaruju i štite prava i interesi.

Na primer, u kaznenom predmetu koji se odvija na sudu, gde imamo Državno tužilaštvo, suca i advokata, advokat je angažiran i ima ulogu da brani optuženog, savetuje i detaljno obavesti sve one koji se odnose na predmet. Dakle, advokat je zastupnik stranke i sve što on ili ona radi u funkciji je odbrane stranke koja je optužena.

Po pružanja usluga i pravne pomoći advokat ima pravo na plaćanje takse i naknade troškova za svoj rad. On/ona takođe ima obavezu da pruži niz usluga i/ili besplatne pravne pomoći za one sa pravnim pitanjima u teškim socio-ekonomskim uslovima, kao i za druge slučajeve predviđenim sekundarnim zakonodavstvom Advokatske komore Kosova. **AKK** je samoupravna i nezavisna organizacija advokata u zemlji koja deluje kao krovno telo i koja ima nekoliko glavnih ciljeva, između ostalog, unapređenje vladavine prava na Kosovu i unapređenje pravosuđa kao poboljšanje profesionalne pripreme svojih članova.¹⁹ Ona je jedini autoritet za izdavanje dozvola advokatima u zemlji.²⁰

U svrhu informisanja o opsegu pravne odbrane i svemu što je u vezi sa advokatom, građani u svakom trenutku mogu pristupiti službenoj stranici AKK-a na, www.oak-ks.org Ovakav pristup omogućava građanima da budu informisani i obezbede kontakte advokata za celu teritoriju zemlje.

---

¹⁹ Kosovska advokatska komora, 'O NAMA' (OAK, 2022) <<https://www.oak-ks.org/rreth-nesh>> pristupljeno 5. novembra 2022.

²⁰ ibid.

8. INSTITUCIJA OMBUDSMANA I PRISTUP PRAVDI

IO nadzire i štiti prava i slobode pojedinaca od nezakonitih i nezakonitih radnji ili propusta javnih tela i nezavisan je u obavljanju te dužnosti. Ima ovlašćenja za istragu pritužbi primljenih od bilo kojeg fizičkog i pravnog lica u vezi s tvrdnjama o kršenju temeljnih prava i sloboda kako je predviđeno Ustavom Kosova, zakonima i drugim aktima, kao i međunarodnim instrumentima o ljudskim pravima i slobodama, posebno s Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, uključujući dela ili propuste koji predstavljaju zloupotrebu ovlašćenja. IO ima ovlašćenja za sprovođenje istraga, bilo kao odgovor na pritužbu koja mu je podnesena ili na vlastitu inicijativu, ako se iz nalaza, dokaza i činjenica iznesenih uz podnesak ili iz saznanja stečenih na bilo koji drugi način utvrdi da su javna tela u zemlji prekršila ljudska prava i slobode utvrđene uredbom i pravnim okvirom Kosova.

IO izvršava neke od ovih dužnosti:

- ⇒ istražiti i obvezati se na eliminaciju utvrđenih kršenja ljudskih prava i diskriminacije;
- ⇒ skrenuti pažnju na slučajeve u kojima javna tela krše ljudska prava i dati relevantne preporuke;
- ⇒ osmisлити i doneti posebne postupke za prihvatanje i rešavanje pritužbi od strane dece, kao i uspostavljanje specijalizovanog tima i programa podizanja svesti o dečjim pravima;
- ⇒ raditi na podizanju svesti o pravima i unapređivanju istih kroz različite preporuke relevantnim institucijama;
- ⇒ pripremiti i objavljivati mišljenja, predloge, inicijative i izveštaje koji se odnose na temeljna ljudska prava i slobode.

Svaka osoba koja tvrdi da su njena prava i slobode povređeni bilo kojim zakonom, činom ili propustom, lošim upravljanjem javnim telima, može od IO-a zatražiti pokretanje postupka. Svaka pritužba podnesena IO-u mora biti potpisana i imati ličnu evidenciju podnosioca pritužbe, i sadržavati sve okolnosti, činjenice i dokaze na kojima se ova pritužba zasniva. Podnosilac pritužbe mora navesti jesu li ili nisu primenjeni pravni lekovi (onih tela za koje se tvrdi da je počinilo delo ili donelo rešenje za koje se traži aktiviranje IO-a) i, ako jesu, koji su od tih pravnih lekova primenjeni.

Zahtev za pokretanje postupka može se podneti elektronski i usmeno, ako se ne može podneti u pisanom obliku. Nakon primanja žalbe, IO u roku od deset (10) radnih dana mora odlučiti o prihvatljivosti predmeta i ako će predmet razmotriti u ubrzanom postupku, IO će pokrenuti punu istragu ili odbaciti žalbu. U svim gore navedenim slučajevima IO će pisanim putem obavestiti stranku u roku od trideset (30) dana od dana primanja žalbe.

U svrhu informisanja o opsegu IO-a i kontaktiranja sa ovom institucijom, građani u svakom trenutku mogu pristupiti službenoj stranici na www.oik-rks.org

9. BESPLATNA PRAVNA POMOĆ I PRISTUP PRAVDI

9.1. Agencija za besplatnu pravnu pomoć

Građani mogu imati nesporazume ili sporove, ali ne moraju poznavati postupak i obrazac koji treba slediti kako bi ostvarili ili zaštitili svoje pravo i interes. Za pokretanje i vođenje sudskog postupka stranka ima mogućnost angažovati advokata koji ima finansijske troškove za svoje usluge koje pruža. Tako se država pobrinula da se kategoriji njenih građana koji imaju teške ekonomske uslove, ali imaju nesporazum ili spor i kojima trebaju pravne usluge, ponudi besplatna pravna pomoć. U kontekstu pravnog sistema zemlje, te se usluge pružaju od strane ABPP-a, koja je nezavisna javna ustanova koja obavlja funkcije za organizaciju i pružanje **besplatne pravne pomoći**. ABPP ima regionalne kancelarije u sedam (7) glavnih regiona Kosovo, uključujući kancelarije i mobilne usluge kako bi imali najširu moguću pokrivenost. ABPP ima mogućnost uspostaviti funkcionalan sistem za besplatnu pravnu pomoć u građanskim, kaznenim, upravnim i prekršajnim postupcima, osiguravajući efikasan pristup pravdi za građane koji nemaju dovoljno finansijskih sredstava.

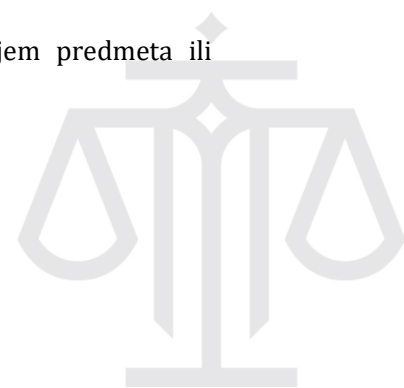
9.2. Pristup besplatnoj pravnoj pomoći

Kao što je već spomenuto, kako bi se olakšao pristup pravdi, ABPP deluje na celom području Kosova i pruža besplatnu pravnu pomoć u građanskim, kaznenim i administrativnim postupcima. Besplatna pravna pomoć pruža se u obliku:

- ⇒ informacije i pravni saveti u vezi sa pravnim postupcima;
- ⇒ sastavljanje dokumentacije i drugih tehničkih zahteva u vezi sa okončanjem predmetnog predmeta ili predmeta;
- ⇒ zastupanje u građanskim, krivičnim, upravnim i prekršajnim postupcima.

Konkretno, u okviru **primarne i sekundarne pravne pomoći** pružaju se ovlašćene usluge **besplatne pravne pomoći**. Primarna pravna pomoć obuhvata sledeće usluge:

- ⇒ informacije i pravni saveti u vezi sa pravnim postupcima;
- ⇒ sastavljanje dokumenata i drugu tehničku pomoć u vezi sa okončanjem predmeta ili predmeta;
- ⇒ zastupanje u građanskim, krivičnim, upravnim i prekršajnim postupcima;

- ⇒ zaštita i zastupanje u svim fazama krivičnog postupka;
- ⇒ informacije i pravni saveti u vezi sa postupcima za kršenje prava;
- ⇒ informacije, pravni saveti i pomoć u postupcima posredovanja i arbitraže u skladu sa važećim zakonima.

Sekundarna pravna pomoć obuhvata sledeće usluge:

- ⇒ sastavljanje dokumentacije i svu drugu tehničku pomoć u vezi sa završetkom kursa;
- ⇒ zastupanje u građanskim, krivičnim, upravnim i prekršajnim postupcima.

U besplatnoj pravnoj pomoći finansijski kriterijum čini razliku između primarne i sekundarne pravne pomoći. Tako se primarna pravna pomoć nudi svima koji ostvaruju pravo na socijalnu pomoć, ili su u sličnoj situaciji sa onima koji imaju pravo na socijalnu pomoć. Dakle, da bi građanin koristio primarnu pravnu pomoć, mora biti korisnik socijalne pomoći ili njegovi ekonomski i socijalni uslovi moraju biti slični onima koji koriste socijalnu pomoć. Dok se sekundarna pravna pomoć nudi onima koji imaju ukupan prihod porodice manji od prosečnog porodičnog prihoda u zemlji. Dakle, u ovom slučaju mogu imati koristi čak i ako nisu na socijalnoj pomoći, ali su im porodični prihodi niži od prosečnih prihoda porodice.

Kako bi se dobila besplatna pravna pomoć, prvo je potrebno pokrenuti zahtev za to u najbližoj kancelariji za besplatnu pravnu pomoć. Podnosilac zahteva dužan je dostaviti potrebnu dokumentaciju kojom se dokazuje osnovanost zahteva za besplatnu pravnu pomoć. U nedostatku relevantne dokumentacije za kategoriju žrtava nasilja, kao osnovanost zahteva uzima se pisana izjava advokata žrtve. Službenici pravne pomoći savetuju podnosioca zahteva oslanjajući se na ispunjavanje obrasca zahteva. Ako podnosilac zahteva za pravnu pomoć dostavi neistinite izjave na temelju kojih se zasniva besplatna pravna pomoć, službenici besplatne pravne pomoći imaju pravo istražiti finansijsko stanje korisnika, tražeći od bilo kojeg javnog tela da pruži informacije o njegovom finansijskom stanju.

Odluka o zahtevu za besplatnu pravnu pomoć donosi se u kancelariji za besplatnu pravnu pomoć u kojem je zahtev podnesen. Odluka o prihvatanju ili odbijanju zahteva donosi se u roku od pet (5) radnih dana od dana dostave popunjene dokumentacije. Odlukom o dopuštanju besplatne pravne pomoći definišu se i usluge ovlašćene za besplatnu pravnu pomoć koje se pružaju u vezi sa odobrenim zahtevom.

Za više informacija o pravnom okviru za besplatnu pravnu pomoć i ABPP, posetite www.anjf.rks.gov.net

10. MEDIJACIJA I PRISTUP PRAVDI

10.1. Postupak medijacije na Kosovu

Posredovanje/Medijacija je deo pravnog sistema Kosovo i uređena je Zakonom br. 06/L-009 o medijaciji; medijacija je od posebne važnosti za pristup pravdi. Reč je o vanparničnom postupku koji omogućuju rešavanje nesporazuma ili sporova između pravnih subjekata bez razlike. Njome se omogućuje rešavanje nesporazuma, spora ili problema između dveju ili više stranaka bez potrebe za odlaskom u policiju, tužilaštvo ili sud. Postupak medijacije u funkciji je pristupa pravdi u kratkom roku (u roku od devedeset (90) dana), uz niže troškove i na lakši način gde stranke odlučuju o svakoj fazi postupka, uključujući i njegov ishod, koji jamči vlasništvo nad postupkom. Medijacija započinje potpisivanjem sporazuma koji je sporazum o ulasku ili pokretanju postupka medijacije.

Postupak medijacije vodi ili olakšava medijator, koji je treći, nepristrasan i licenciran od strane MP-a koji je odabran za medijaciju između stranaka u svrhu rešavanja nesporazuma ili spora i postizanja sporazuma u skladu sa načelima medijacije.²¹ Medijator sam olakšava komunikacijski proces između stranaka i pomaže im da postignu vlastito rešenje koje se zatim izražava putem sporazuma o posredovanju. Na Kosovo, prema poslednjem registru MO za 2017. godinu, (189) medijatora je obučeno i licencirano da posreduju za pružanje usluga posredovanja na celoj teritoriji. Negde (17) njih potiču ili pripadaju nevećinskim zajednicama.

Kroz postupak medijacije na Kosovu mogu se rešavati nesporazumi ili sporovi iz građanskih, komercijalnih, porodičnih, naslednih, radnih, imovinskih i administrativnih oblasti.²² Postupak medijacije u krivičnoj oblasti može se primeniti u slučajevima kada je, prema relevantnom zakonu, predviđena novčana kazna i kazna zatvora do tri (3) godine.²³ U svim slučajevima može se koristiti ako posebnim zakonom nije predviđena isključiva odgovornost suda, tužilaštva ili drugog nadležnog organa.²⁴ Ne odnosi se na slučajeve u vezi sa nasiljem u porodici.²⁵

Od svog sprovođenja, medijacija na Kosovu je imala mnogo pozitivnih efekata na pristup građana pravdi. Ako govorimo o broju sporova ili sporova koji su rešeni u postupku medijacije, to su brojke koje obećavaju budućnost medijacije u zemlji. Broj obrađenih i rešenih predmeta u postupku

---

²¹ Zakon br. 06/L-009 o posredovanju 2018, član 3.1.4.

²² *ibid*, član 2.1.

²³ *ibid*, član 2.2.

²⁴ *ibid*, član 2.3.

²⁵ *Ibid*.

medijacije iz godine u godinu se povećavao i napredovao. Stoga je ovaj mehanizam pravosudnog sistema od posebnog značaja u smislu pristupa građana Kosova pravdi.²⁶

10.2. Pristup postupku medijacije

Nesporazum ili spor u postupku medijacije mogu pokrenuti same stranke (posredovanje na samoustanje), sud, tužilaštvo ili nadležni organ uprave.²⁷ Stoga se stranke mogu dogovoriti da pre pokretanja bilo kojeg pravnog postupka vezanog uz njihov nesporazum ili spor, probaju postupak medijacije za njegovo rešavanje. Osim toga, postupak medijacije pokreće se i kada je predmet na sudu, u tužilaštvu ili pri nadležnom upravno telu i stranke su saglasne da će slediti postupak medijacije i sud, tužilaštvo ili nadležno upravno telo obaveštava i upućuje stranke i upućuje predmet u postupak medijacije.²⁸

Postupak medijacije može se pokrenuti i razvijati samo ako postoji slobodna i puna volja svih uključenih strana, inače se ne može koristiti.²⁹ Isto važi i za izbor posrednika i rezultat postupka medijacije, koji može biti uspešan (sa ugovorom o posredovanju u pisanoj formi) ili neuspešan. Pored pune volje stranaka, postupak medijacije se zasniva i na načelima ravnopravnosti stranaka u postupku, nepristrasnosti i nezavisnosti posrednika i privatnosti i poverljivosti postupka.³⁰

Što se tiče troškova postupka medijacije, stranke koje uđu u njega, u principu, imaju samo odgovornost da nadoknade posredniku svog slučaja i u skladu sa Administrativnim uputstvom MD - br. 04/2021 za Naknadu posrednika u Kosovo.

Medijacija u Kosovo takođe može biti obavezna; obavezna ima značenje samo u smislu upućivanja na medijaciju kako bi se pokušao rešiti spor (a to sprovodi sud), ali ne u smislu postizanja konačnog sporazuma putem medijacije.³¹ Ova obaveza se odnosi samo na ispitivanje postupka medijacije, ali ne i na postizanje rešenja ili sporazuma.³²

Postupak medijacije može se zaključiti:

- ⇒ posredovani sporazum o poravnanju;
- ⇒ povlačenje jedne ili svih uključenih strana iz postupka;

---

²⁶ Rustem Qehaja i Isuf Jahmurataj, 'Mediation an Important Segment of Kosovo Legal System for Alternative Civil Dispute Resolution' (2018) 14 AUDJ 1.

²⁷ Zakon br. 06/L-009 o posredovanju 2018, član 8.1.

²⁸ ibid, član 8.2.

²⁹ ibid, član 4.

³⁰ ibid, član 5, 6 i 7.

³¹ ibid, član 9.

³² ibid.

- ⇒ potvrda posrednika u datom predmetu, nakon konsultacija sa strankama u predmetu, da nastavak postupka nije razuman;
- ⇒ propuštanjem zakonskih rokova postupka posredovanja.³³

Sporazumi postignuti u postupku medijacije, koji su u pisanoj formi, imaju pravno dejstvo ili izvršnu ispravnu snagu (primenjivo u slučajevima samoinicijativnog posredovanja stranaka, na koje upućuje sud, na zahtev nadležnog organa uprave).³⁴ Oni predmeti koje uputi tužilaštvo, a rešavaju se sporazumom o posredovanju, nakon podnošenja tužilaštva i odobrenja od strane glavnog tužioca nadležnog tužilaštva, imaju pravosnažne odluke.³⁵

Postupak medijacije je dobar način rešavanja nesporazuma ili sporova van sudskog sistema, a sporazum postignut u postupku medijacije ima puni pravni efekat za stranke; u smislu načina i oblika rešavanja nesporazuma ili spora, sporazum o medijaciji je ekvivalentan *presudi*. Postoje mnoge prednosti, kao što je omogućavanje pristupa pravdi u kratkom vremenu, niske cene, uz fleksibilnost procesa kao i obezbeđivanje „kontrole“ postupka i njegovog rezultata od strane stranaka. Takođe, u krivičnim predmetima omogućava da se izbegne identifikacija ili upis stranke u krivične registre njihovim rešavanjem.

Usluge medijacije za samoinicijativne slučajeve pružaju ili im direktno mogu pristupiti ili zatražiti licencirani medijatori na Kosovo. Usluge medijacije za slučajeve koje pronadu i prosleđuju sud i tužilaštvo upravljaju kancelarije za posredovanje u svakom Osnovnom sudu i Osnovnom tužiocu na Kosovu i posreduju od strane licenciranih medijatora.

Opširnije i potpunije informacije o sistemu medijacije i medijatorima možete pronaći na:

- ⇒ stranici ili platforma PKS koju pokreće ADRC (MCM), a podržava NED, www.ndermjetesimi.com
- ⇒ službena stranica MP-a, md.rks-gov.net
- ⇒ Stranica ADRC-a (MCM) na, www.mediation-mitrovica.org

II. BELEŽNIK I PRISTUP PRAVDI

Notarska služba je javna služba koju obavljaju javni beležnici koje imenuje ministar pravosuđa prema relevantnom zakonodavstvu koje stupa na snagu za javnobeležničku službu. Javni beležnici

³³ Ibid, član 17.

³⁴ Ibid, član 15.1., 15.3. i 15.4.

³⁵ Ibid, član 15.2.

moraju biti nezavisni, nepristrasni i profesionalni u obavljanju notarske usluge u skladu sa zakonskim zahtevima. U svrhu ostvarivanja prava, građanin može svakodnevno pristupiti notarskim uslugama; u ovoj službi može ostvarivati imovinska prava, nasleđivanje, promet imovine u privredno-pravnom pogledu, ovlašćenje drugih lica da u njegovo ime i za njegov račun obavljaju delatnost.

Svako ima pravo pristupa javnobeležničkim uslugama. Ova služba obavlja ove poslove:

- ⇒ sastavlja, overava i izdaje javnobeležničke dokumente;
- ⇒ overava javnobeležničke isprave koje je sastavila stranka ili treća osoba:
- ⇒ prima dokumente, gotovinu, platne naloge, čekove, javne obveznice i vrednosne papire i druge predmete na čuvanje;
- ⇒ poduzima sve radnje u postupku vanparničnog/naslednog postupka, uključujući, ali ne ograničavajući se na sastavljanje javnobeležničke oporuke, ispitivanje nasledstva i postavljanje nasledstva rešenjem u vanparničnim predmetima, vrednovanje i javnu prodaju pokretnih i nepokretnih stvari u vanparničnom postupku, čuvanje isprava o nasleđivanju, novca, vrednosnih papira, obavlja i druge poslove koji su povereni posebnim zakonom.

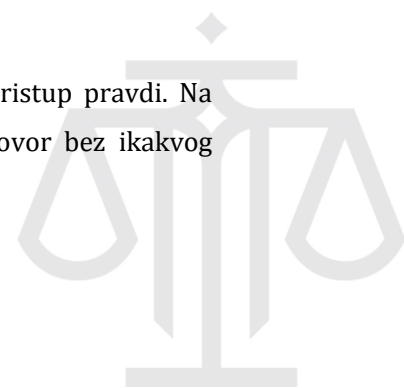
Javnobeležnički dokumenti su:

- ⇒ odluka o vanparničnom nasleđivanju;
- ⇒ isprave za pravni rad i izjave koje su javni beležnici sastavili (javnobeležnički akt);
- ⇒ isprave koje je sastavila stranka ili treća osoba, a overio/solemnizovao javni beležnik (javnobeležnička potvrda);
- ⇒ zapisnik o preduzetim pravnim radnjama od strane javnih beležnika (javnobeležnička evidencija);
- ⇒ potvrđivanje činjenica, koje u okviru ovlašćenja javni beležnik overava, i potvrđivanje kopija, potpisa i drugih beleški (javnobeležnička potvrda).

Tako notarska služba, između ostalog, ima ovlašćenje da overava kupoprodajne, zakupne, hipotekarne i druge ugovore, javnobeležničke overe, prijem i čuvanje vrednih isprava i drugih stvari, pregled nasledne imovine. Sve ovo je od velikog značaja za život građana, jer su neke od ovih usluga neophodne svakodnevno.

Overene isprave uživaju dvostruku pretpostavku zakonitosti. Mogu se osporiti samo kroz sudski postupak. Javni beležnik ima pravo na naknadu za rad i naknadu troškova u skladu sa naknadom utvrđenom odgovarajućim sekundarnim zakonodavstvom.

Notarska usluga je veoma važna jer omogućava pristup brojnim uslugama za pristup pravdi. Na primer, ovaj servis omogućava građaninu da vrlo lako sklopi kupoprodajni ugovor bez ikakvog

ograničenja iznosa, dokaže ovlašćenje putem kojeg se zastupa u pravnoj delatnosti za koju je zainteresovan, da izjave koje zahtevaju neke institucije, kao i kao ispitati nasledstvo. Takođe olakšava poslovanje. Notarske usluge mogu se dobiti u roku od jednog dana i važne su za pravnu aktivnost građana i pristup pravdi za usluge koje pokriva notar, kao i za razvoj poslovanja. Za potrebe informisanja o javnobeležničkom sistemu i potencijalnoj komunikaciji sa notarima, možete pristupiti na: www.noteria-ks.org

12. IZVRŠITELJ I PRISTUP PRAVDI

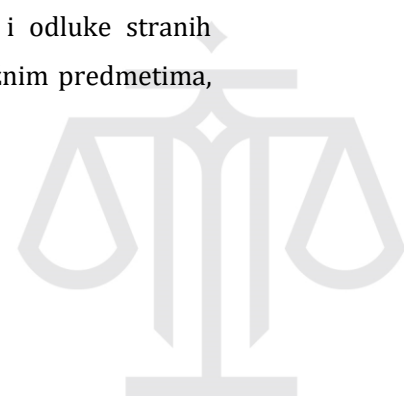
Pravni sistem Kosovo takođe uključuje **sistem privatnog izvršitelja**. Uređen je relevantnim zakonodavstvom koje je stupilo na snagu u području izvršenja i predstavlja poslednju fazu sudskog postupka. Odnosi se na sprovođenje sudskih odluka i ugovora u cilju ostvarivanja prava kao poslednjeg izvršnog postupka. Kada se ovi dokumenti ne sprovedu dobrovoljno od strane strane koja ih je zadužila za sprovođenje, strana koja ima interes da se jedan od ovih sprovede može zahtevati da ih sprovede privatni izvršilac u Kosovo. Ovo omogućava stranci da ostvari pravo i ostvarivanjem prava ova vrednost se odnosi na vladavinu prava. Sistem privatnog izvršenja u okviru pravnog sistema ima poseban značaj i nudi usluge za pristup građana Kosova pravdi i pravnoj sigurnosti. Omogućava da se priznavanje prava u skladu sa relevantnim zakonodavstvom na snazi, materijalizovano u sudskim odlukama i ugovorima, ostvari u praksi.

Privatni izvršitelj u Kosovo je uređen i sve je propisano zakonom. Izvršno telo čini privatni izvršitelj i sud. Privatni izvršitelj ima licencu MP-a i ovlašćenja za sprovođenje izvršnog postupka. S druge strane, sud je nadležan za odlučivanje u izvršnom postupku i izvršenje sudskih odluka samo u pogledu:

- ⇒ svih pitanja obuhvaćena porodičnom pravom;
- ⇒ povratka radnika i državnih službenika na posao i drugih naknada.

U izvršnom postupku u Kosovo izvršavaju se:

- ⇒ sudske odluke o izvršenju i ugovor o izvršenju;
- ⇒ rešenje izdano u upravnom postupku i sporazumu (sporazum);
- ⇒ javnobeležničke isprave izvršna u skladu sa Zakonom o javnom beležniku;
- ⇒ sporazumi postignuti u postupku medijacije u skladu sa Zakonom o medijaciji nakon odobrenja suda;
- ⇒ odluke, akti i memorandumi o sudskim sporazumima stranih sudova i odluke stranih arbitražnih sudova i nagodbe donesene pred takvim sudovima u arbitražnim predmetima, koji su primljeni na izvršenje na području Kosovo;
- ⇒ odluke i sporazumi o izvršenju u Kosovo koje je sud proglasio izvršnim;

- ⇒ ugovori o hipoteci overeni od strane nadležnog tela i upisanih u javni registar prema zakonu;
- ⇒ sudske odluke overene kao evropski nalog za izvršenje;
- ⇒ drugi dokumenti koji su zakonom priznati kao izvršni dokumenti.

Stranka, imajući jedan od gore navedenih dokumenata, takođe priprema predlog o izvršenju s kojim se pokreće izvršni postupak i isti podnosi privatnom izvršitelju. Podnošenjem predloga privatnom izvršitelju i izvršnog dokumenta, privatni izvršitelj započinje postupak izdavanjem Izvršnog naloga, odnosno rešenja privatnog izvršitelja kojim je predlog za sprovođenje izvršenja u celosti ili delimično prihvaćen. Stranka protiv koje je pokrenut izvršni postupak ima pravo osporiti izvršni nalog putem Zadržavanja. Zadržavanje se dostavlja izvršitelju koji je izdao zadržavanje zajedno s nalogom za izvršenje i svim ostalim dokumentima upućuje se Osnovnom sudu na razmatranje i odlučivanje o zadržavanju. Što se tiče zadržavanja, sud rešenjem odlučuje o tome koja se od stranaka u izvršnom postupku može žaliti drugostepenom sudu, odnosno Apelacionom sudu podnošenjem žalbe.

Ono što je obezbeđeno relevantnim zakonodavstvom na snazi, privatno izvršenje omogućava da se izvršne isprave gore pomenute izvrše i preko njih ostvare prava stranaka. Ovo je veoma dobra prilika za koju stranka mora da plati troškove za ove usluge utvrđene relevantnim podzakonskim aktom za naknade. Usluge privatnog izvršenja su brze i po razumnoj ceni. Pristup pravdi kroz sistem privatnog izvršenja je jedno od najvažnijih prava, pri čemu se ovim sistemom obezbeđuje zaštita i ostvarivanje prava zagarantovanih Ustavom i relevantnim zakonodavstvom na snazi, pa je to jedan od mehanizama vladavine prava.

Što se tiče ovog sistema na Kosovu, sve zainteresirane strane mogu dobiti više informacija putem službene stranice Komora za privatno izvršenje na: www.opk-rks.org

OSNOVNI SUD PRIŠTINA

Naselje „Pristina e Re“ bb, Palata pravde
Priština 10 000
+383 (0) 38 200 173 88
prishtine.gjyqesori-rks.org
gjthprishtine@rks-gov.net

OSNOVNI SUD MITROVICA

Ul. „Filipa Višnjica“ bb, Severna Mitrovica
Ul. „Mbretëresha Teutë“ bb, Južna Mitrovica
Mitrovica 40 000
+383 (0) 200 177 31/32/40
mitrovice.gjyqesori-rks.org
gjthmitrovice@rks-gov.net

OSNOVNI SUD UROŠEVAC

Ul. „Salih Çeku“ bb
Uroševac 70 000
+383 (0) 29 032 100 9 | +383 (0) 29 032 270 2
ferizaj.gjyqesori-rks.org
gjthferizaj@rks-gov.net

OSNOVNI SUD GNJILANE

Ul. „Marie Shllaku“ bb
Gnjilane 60 000
+383 (0) 28 032 218 0
gjilan.gjyqesori-rks.org
gjthgjilan@rks-gov.net

OSNOVNI SUD ĐAKOVICA

Ul. „Bardhyl Qaushi“ br. 148
Đakovica 50 000
+383 (0) 44 255 439 ☒ +383 (0) 39 032 413 0
gjakove.gjyqesori-rks.org
gjthgjakove@rks-gov.net

OSNOVNI SUD U PEĆI

Ul. „Adem Jashari“ bb
Peć 30 000
+383 (0) 39 434 725
peje.gjyqesori-rks.org
gjthpeje@rks-gov.net

OSNOVNI SUD U PRIZREN

Ul. „Wiliam Woker“ bb
Prizren 20 000
+383 (0) 29 222 125
prizren.gjyqesori-rks.org
gjthprizren@rks-gov.net

OSNOVNO TUŽILAŠTVO PRIŠTINE

Naselje „Prishtina e Re“ bb, Palata pravde
C zgrada
Priština 10 000
+383 (0) 38 200 18 711
www.prokuroria-rks.org

OSNOVNO TUŽILAŠTVO MITROVICA

Bošnjačka bb, Severna Mitrovica
Mitrovica 40 000
+383 (0) 38 200 662 01
www.prokuroria-rks.org
pth.mitrovice@rks-psh.org

OSNOVNO TUŽILAŠTVO UROŠEVAC

Ul. „Reqak“ bb
Uroševac 70 000
+383 (0) 29 032 163 3
www.prokuroria-rks.org

OSNOVNO TUŽILAŠTVO ĐAKOVICA

Ul. „Nënë Terezë“ bb
Đakovica 50 000
www.prokuroria-rks.org

OSNOVNO TUŽILAŠTVO GJILANE

Ul. „Marie Shllaku“ bb
Gjilane 50 000
+383 (0) 28 032 028 2
www.prokuroria-rks.org

OSNOVNO TUŽILAŠTVO PEĆ

Ul. „Hasan Cermahija“ bb
Peć 30 000
+383 (0) 39 422 163
www.prokuroria-rks.org

OSNOVNO TUŽILAŠTVO PRIZREN

Ul. „William Walker“ bb
Prizren 20 000
+383 (0) 29 622 000
www.prokuroria-rks.org

APELACIONI SUD

Naselje „Prishtina e Re“ bb, Palata pravde
B zgrada
Priština 10 000
+383 (0) 38 200 184 10
apeli.gjyqesori-rks.org
gjykataeapelit@rks-gov.net

VRHOVNI SUD

Naselje „Prishtina e Re“ bb, Palata pravde
B zgrada
Priština 10 000
+383 (0) 38 200 187 75
supreme.gjyqesori-rks.org
gjykatasupreme@rks-gov.net

ŽALBENO VEĆE

Naselje „Prishtina e Re“ bb, Palata pravde
C zgrada
Priština 10 000
+383 (0) 38 200 188 67
www.prokuroria-rks.org

KANCELARIJA GLAVNOG DRŽAVNOG TUŽIOCA

Ul. „Luan Haradinaj“ bb
Priština 10 000
+383 (0) 38 200 188 48
www.prokuroria-rks.org

13. SPISAK IZVORA INFORMACIJA

Ovo je zakonski okvir na osnovu kojeg je ovaj priručnik sastavljen i podržan, a kojem se može pristupiti i dobiti na albanskom, srpskom, turskom, bosanskom i engleskom jeziku putem Služenog glasnika na:

www.gzk.rks-gov.net

Ustav Kosovo

Zakon br. 06/L-054 o sudovima

Zakon br. 06/L-055 o Sudskom savetu Kosova

Zakon br. 06/L-056 o Tužilačkom savetu Kosova

Zakon br. 03/L-225 o Državnom tužiocu

Zakon br. 04/L-193 o advokaturi

Zakon br. 05/L-019 o Ombudsmanu

Zakon br. 04/L-017 o besplatnoj pravnoj pomoći

Zakon br. 06/L-009 o medijaciji

Zakon br. 06/L-010 o javnom beležniku

Zakon br. 04/L-139 o izvršnom postupku

Zakonik br. 06/L-074 Kazneni zakon Kosovo

Zakonik br. 04/L-123 o kaznenom postupku

Zakon br.03/L-154 o imovini i drugim pravima

Zakon br. 04/L-077 o obaveznom odnosu

Zakon br. 2004/32 o porodici na Kosovu

Zakon br. 2004/26 o nasledstvu na Kosovu

Zakon br. 03/L-006 o vanparničnom postupku

